

Nieuwsbrief december 2024

Beste belangstellende,

Deze nieuwsbrief kent alleen een 'kerst/nieuwjaarsboodschap'. In het eerste deel van januari 2025 komen we met de januari nieuwsbrief, waarin de opsomming van onze gebruikelijke onderwerpen zoals de programmering van onze activiteiten, Oikos, etc. Bewoners en participanten wensen je een gezond en activistisch 2025 toe. Activistisch in die zin dat je in je leven je keuzes in belangrijke mate laat bepalen door het effect op Gaia, die kwetsbare membraam rond de aarde die onze levensvatbaarheid als mensheid bepaalt én ook anderen op die gewenste houding aanspreekt.

De wereld is in beroering; klimaat en politiek laten steeds meer extremen zien. Waar we jaren geleden nog de hoop hadden dat we stapje voor stapje naar een redelijk duurzaam midden op weg waren, lijkt die hoop nu ver te zoeken, als een klein, nauwelijks waarneembaar lichtpuntje op het eind van een donkere tunnel. Gevoelens van machteloosheid, teleurstelling, verdriet wisselen elkaar af als wij naar die ontwikkelingen kijken. Als we hier deze sentimenten en feiten uitwisselen beseffen we dat het zo belangrijk is toch dat sprankje hoop om te blijven zetten in daadkracht, zoals we dat sinds 1989 steeds hebben gedaan, de vertraagde tijd omarmend. We beseffen door die ontwikkelingen in de wereld steeds meer welk 'goud klompje' dit eiland van de toekomst is. Natuurlijk hebben we de handen vol aan het nu, het onderhoud, de diverse zelfvoorzienende projecten. Maar tegelijkertijd kijken we verder vooruit en onderzoeken de mogelijkheid om volgend najaar een symposium te houden in Nederland met als centrale thema: de ontwikkeling van het Europese platteland. We denken daarbij aan de eventuele rol die we daarin kunnen spelen door een Kennis en Informatiecentrum te beginnen. Met als doel om diegenen te helpen die op het Europese platteland een Gaia Collectief willen beginnen. Een variatie op het thema 'Waar kunnen we landen' van de Franse filosoof Bruno Latour

(we schreven er uitgebreid over in eerdere nieuwsbrieven die op onze website staan). Ambitieuw? Jazeker. Maar noodzakelijk in de wetenschap dat het weggijken en ontkennen zal veranderen als de gevolgen van de klimaatmutatie als een tsunami op ons afkomen en velen noodgedwongen wel de noodzakelijke keuzes moeten maken.

Een van de vele voorbeelden van die wetenschap is het laatste rapport (Volkskrant van 18/12/24) dat van het Intergouvernementeel Platform voor Biodiversiteit en Ecosysteemdiensten (IPBS) komt. Zij schrijven: *‘De mensheid put de aarde uit met zijn op effectiviteit en winst gerichte economieën. Dat gaat onherroepelijk mis. Nu geven we veel meer geld uit aan de vernietiging van de natuur dan aan de bescherming ervan. Denk aan de subsidies op landbouw, visserij en ook olie en gas.’* (Het IPBS-rapport noemt een totaal wereldwijd subsidiebedrag van 1,4 tot 3,3 biljoen dollar per jaar.) Het rapport is uitgebracht op verzoek van 147+ landen die de samenvatting van de conclusies onderschrijven, vertelt Esther Turnhout in het interview in de krant. De kop ervan luidt: *‘Het is met natuurvernietiging net als met slavernij: een beetje minder kan niet, het moet radicaal anders.’*

Uit onverwachtse hoek (mocht je nog in termen denken als: *‘dat hierboven genoemde VN-rapport is van een linkse organisatie en dus maar een mening en dus hoef ik me er niks van aan te trekken.’*) is de inbreng van voormalig Commandant der Strijdkrachten Tom Middendorp. Hij profileert zich tegenwoordig als *‘klimaatgeneraal’* en waarschuwt bedrijven en burgers zich voor te bereiden op onheil. *‘We zijn naïef geweest.’*

Van een geheel andere orde is de inbreng over dit thema *‘klimaatmutatie’* van de Indiase fictie en non-fictie schrijver Amitav Ghosh (1956). Hij ontving kort geleden de Erasmusprijs voor zijn oeuvre. Na *‘De vloek van de nootmuskaat’* schreef hij *‘Rook en as’* over de verborgen geschiedenissen van de opium. Hoe de papaverplant de wereldgeschiedenis heeft bepaald en o.a. de rol daarin van Nederland als koloniale macht. En als wij het in onze visie hebben over Bruno Latour en zijn *‘Parlement der Dingen’*, wat de korte symbolische weergave is van de opvatting dat alles in het leven bezielde is, gaat Ghosh nog een grote stap verder als hij het heeft over de papaverplant en de invloed daarvan op de Homo Sapiens, de mens. Hij schrijft op pag. 258/259:

“ [...] zijn de kolonisten zelf gekoloniseerd door een niet-menselijke entiteit wier intelligentie, geduld en levensduur die van mensen ver overtreft. Het is bijna alsof de oudsten van het plantenrijk, nadat ze tot de conclusie waren gekomen dat Homo Sapiens een te gevaarlijk dier was om te laten overleven, de mensheid een geschenk hadden gegeven waarvan ze wisten dat het gebruikt zou worden door de meest meedogenlozen en machtigen van de soort om economische systemen op te bouwen die langzaam, maar onverbiddelijk, het einde van hun beschavingen zou betekenen.”

In die positie verkeren we nu als mensheid. Zijn bevindingen zijn tot in detail gedocumenteerd. Zijn verwijzingen naar zijn bronnen (Notes) beslaan 78 pagina's. Op de pagina's 312 t/m 314 van Rook en as beschrijft hij uitgebreid de conclusies van zijn bevindingen, zoals:

“Vandaag de dag, in een wereld waar de klimaatontwrichtingen steeds erger worden en veel voorheen stabiele instellingen afbrokkelen, wordt het steeds duidelijker dat veel van wat ons geleerd is over het verleden niet waar is. Wat echt nieuw was aan de grote ‘take-off’ van de negentiende eeuw was dat die een systeem creëerde waarin onverschilligheid voor het menselijke lijden niet alleen geaccepteerd werd door de heersende elites, maar ook gerechtvaardigd en bevorderd werd door een overvloed aan valse theologieën en misleidende theoriën. Dit leidde voor het grootste deel tot een soort ‘langzaam geweld’. [...] ; dit maakt het vandaag de dag voor de rijken en machtigen mogelijk om suïcidaal onverschillig te staan tegenover het vooruitzicht van een wereldwijde catastrofe.”

Vervolgens stelt hij zich de vraag of het zin heeft ‘om in zo’n wereld dit sombere en weinig verheffende verhaal te vertellen.’ Die vraag heeft hem jarenlang achtervolgd toen hij met dit boek Rook en as was begonnen. Hij besloot op een gegeven moment zijn contracten met de uitgever te annuleren en gaf de voorschotten terug. Dat kwam omdat, zo schrijft hij *‘de abjecte verdorvenheid van het verhaal, maar [...] ook een inherent conceptueel probleem bij het vertellen van een dergelijk verhaal, namelijk de onontkoombare aanwezigheid van een niet-menselijke hoofdpersoon, een plant.’*

Het was uiteindelijk *‘de steeds duidelijker wordende vitaliteit van de aarde – of liever Gaia –’* zo schrijft hij, *‘die me de impuls gaf om door te gaan.’* Hij beschouwt zijn boek als ‘een waarschuwend vertelling, over menselijke hoogmoed en een les over de grenzen en zwakheden van de mensheid.

Het is de moeite waard zijn boek (uitgever Atlas Contact) aan te schaffen en kennis te nemen van zijn bevindingen. Die actie sluit ook aan bij de oproep van de filosoof Joke Hermsen in haar boek Kairos waarin zij schrijft (pag.135):

‘Een goed boek werkt als een soort spiegel; het geeft niet zozeer antwoord op de vraag wat we zijn, maar onthult wie we zijn. Het brengt ons niet alleen dichter bij de waarachtige, geleefde tijd, maar ook bij ons zelf. Daarom kan een goed boek ook inspirerend zijn en ons tot nieuwe interventies aanzetten.’ Rook en as voldoet aan deze voorwaarden.

Reacties op deze nieuwsbrief kun je sturen naar Henkjan de Blaauw:

henkjan@ecolonie.eu

Afgelopen zomer was Marko Pogacnik op Ecolonie om in de Gatheringweek zijn enorme ervaring te delen waar het gaat om de ontmoeting met natuurwezens. Hij werd geraakt door de boom op ons terrein op Thietry (zie foto). Hij heeft vervolgens op zijn bekende wijze (zie ook de tekeningen in zijn boeken) een impressie gegeven van de boom met bijbehorende tekst.

THE COSMIC TREE SANCTUARY

THE OLD PINE TREE EMBODIES WITH ITS UNUSUAL MOVEMENTS THE ANCIENT NEOLITHIC SANCTUARY DEDICATED TO THE TRIPLE GODDESS PRINCIPLE THAT PROBABLY STOOD AT THIS PLACE SEVERAL THOUSAND YEARS AGO AS A PART OF A STONE AGE SETTLEMENT IN THIS AREA.

I. WHITE GODDESS
WHOLENESS
SPRING

II. RED GODDESS
ABUNDANCE OF LIFE
HIGH SUMMER

III. BLACK GODDESS
TRANSFORMATION
WINTER

MARKO POGAČNIK * ECO-LONIE WORKSHOP * JULY 2024